

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
Кафедра педагогіки та методики технологічної освіти
Кафедра дошкільної освіти

ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ:
СТАН, ПРОБЛЕМИ,
ПЕРСПЕКТИВИ

Матеріали
Всеукраїнської наукової конференції
27 - 28 квітня 2017 року

Кривий ріг 2017

навчання). У той же час виділяються специфічні вимоги, які необхідні у роботі з сучасними засобами інформатизації та освітніми електронними виданнями, наприклад, знання викладачем дидактичних властивостей і вміння користуватися засобами ІКТ.

Отже, ми можемо охарактеризувати готовність викладача до розробки і використання електронних навчальних засобів у професійній діяльності як комплексне утворення особистості, що ґрунтується на стійкій позитивній мотивації і складається із сформованих компонентів: когнітивного, комунікативного, інформаційного, мотиваційного, які забезпечують здатність викладача до постійного професійного вдосконалення.

Таким чином, електронні підручники і посібники для викладачів мають бути ефективним помічником, який би автоматизував найбільш трудомісткі та рутинні елементи викладацької діяльності. Електронний підручник покликаний не замінити друкований посібник, а доповнити його за рахунок подання навчального матеріалу в іншому вигляді – за допомогою акцентів на ключових поняттях, тез та опорних схем, використання інтерактивних завдань, великої кількості мультимедійного ілюстративного матеріалу [2, с.47]. Тобто, посібник (підручник) має бути ще одним педагогічним інструментом, за допомогою якого викладач може зробити заняття більш цікавими, динамічними і, як наслідок, допомогти студентам швидше і глибше засвоїти інформацію, підвищити ефективність самостійної роботи. Його ресурси дають цілком нові можливості для творчості, прояву і виявлення здібностей, набуття і закріплення різних навичок, дозволяють реалізувати принципово нові форми і методи навчання студентів.

Література

1. Алешкина О. В. Применение электронных учебников в образовательном процессе // Молодой ученый / О.В.Алешкина. — 2012. — №11. — С. 389-391.
2. Вембер В. П. Роль та місце електронного підручника в навчально- методичному комплекті з навчального предмета для загальноосвітньої школи / В.П. Вембер // Актуальні проблеми психології : збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / за ред. Максименка С. Д. – Т. VIII, Вип. 6. – К., 2009. – С. 43–51.
3. Гризун Л. Е. Дидактичні основи створення сучасного комп'ютерного підручника: дисертація на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук: 13.00.09 – теорія навчання / Гризун Людмила Едуардівна; Харківський державний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди. – Харків, 2001. – 210 с.
4. Зайнутдинова Л. Х. Создание и применение электронных учебников (на примере общетехнических дисциплин) / Л. Х. Зайнутдинова. – Астрахань: ЦНТЭП, 1999. – 364 с.

О.М. Хома

кандидат педагогічних, доцент кафедри теорії та методики початкової освіти, кандидат педагогічних наук
Мукачівського державного університету

РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ

Урок літературного читання в початковій школі займає важливе місце у розвитку творчих здібностей молодших школярів. «Під час навчання

відбувається становлення і розвиток якостей дитини-читача, здатної до самостійної читацької, творчої діяльності; здійснюється її мовленнєвий, літературний, інтелектуальний розвиток; формуються морально-етичні уявлення і поняття, збагачуються почуття, виховується любов до мистецтва слова, потреба в систематичному читанні» [1, с. 71]. Цьому сприяють художні твори різних жанрів, які передбачені Державним стандартом початкової загальної освіти галузі «Мови і літератури» у змістовій лінії «Коло читання». В оновленій програмі з літературного читання коло читання доповнене творами сучасних українських письменників.

У процесі опрацювання текстів на уроках класного і позакласного читання створюються передумови для формування самостійної читацької діяльності, літературного розвитку школярів, стимулювання елементарної творчості на основі прочитаного. Читаючи, учні збагачують, уточнюють, активізують свій словник, у них формуються світоглядні уявлення.

Сьогодні вимагає від учителя початкової школи працювати над художнім текстом у світлі нових цінностей, переорієнтувати акценти на формування креативної особистості. Дослідники (В. Науменко, Г. Підлужна, О. Савченко та ін.) пропонують нові підходи до опрацювання художнього тексту на уроках літературного читання в початковій школі. Відтак, В. Науменко, розглядаючи художній твір як витвір мистецтва, визначає прийоми роботи над текстом у третьому класі. «Під час організації роботи з художнім текстом варто навчити учнів вести діалог з автором твору (спілкуватися з ним) на основі змісту тексту, формувати вміння самостійно крок за кроком відкривати і засвоювати цінності твору» [2, с.8]. Дослідниця акцентує увагу на читанні-спілкуванні, що спонукає молодших школярів до творчої літературної діяльності.

Як показує наше дослідження, під керівництвом учителя учні виконують різні види роботи з текстом, що спрямовані на розвиток їх творчості, бажання висловлювати власне ставлення до персонажів, по-своєму інтерпретувати зміст твору. Серед них мають місце такі: словесне малювання, творчий переказ, читання в особах, інсценізація твору та ін.

Підготовка вчителя до розвитку в молодших школярів творчих здібностей на уроках літературного читання передбачає, за Г. Підлужною [3], дотримання наступних етапів:

1. Визначення для учнів кожного класу цілей щодо формування в них творчих здібностей.

2. Визначення в підручниках для читання текстів, які дозволяють цілеспрямовано формувати творчі здібності.

3. Введення в зміст уроків літературного читання творчих завдань, які стимулюють розвиток літературно-творчих здібностей. Науковцем розроблено низку творчих вправ, серед яких:

– доповнення та перебудова тексту (опис подій, які могли передувати зображенню; розширення змісту оповідання новим епізодом; складання нових обставин сюжету, закінчення оповідання, казки);

– прогнозування можливого розвитку подій та змісту твору;

– словесне малювання та «екранізація» прочитаного;

- складання творчих переказів;
- добір римованих слів, доповнення рядків віршів та інші.

У процесі дослідження проблеми нами пропонувалися інновації вправи, що сприяють розвиткові творчої діяльності учнів. Як приклад, такі «Диктор телебачення». Учні читають художній текст, імітують мовлення диктора телебачення. Таке читання розвиває мовлення учнів вимовному рівні, формує культуру усного мовлення.

«Крісло автора». Учень за бажанням сідає на стілець посередині класу і розповідає про автора твору, своє відношення до персонажів, інші – задають йому питання.

«Моя думка». Вчитель показує сюжетний малюнок до художнього твору, учнів описують його, пропонуючи свої словесні малюнки.

«Запитай мене». Учні складають діалог про своє відношення до персонажів, до описаних подій.

«Я вважаю». За опорними словами учні складають речення, твори-мініатюри, твори-описи, в яких висловлюють свою думку до прочитаного.

Цінним матеріалом для спонукання їх до міркування є вміщені в підручниках з літературного читання твори В. Сухомлинського. високохудожні тексти про людську мудрість і скромність, гуманність, доброту, життєрадісність і працьовитість. Протиставлення між добрим і поганим вчинками заставляють молодшого школяра міркувати і побачити красу добрих людських вчинків. На уроках читання поряд із слуханням творів (казок, оповідань, легенд, ін.) важливо, щоб діти чули живу думку вчителя, його ставлення до прочитаного. Рекомендуємо написання творів есе: «А я міркую так», «Добро і зло поруч», «Вчинок літературного героя підтримую (не підтримую)» та інші.

Отже, розвиткові творчої діяльності школярів сприяють різні види вправ.

Література

1. Навчальні програми загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою 1-4 кл. – К.: Вид. дім «Основа», 2012. – 392 с.
2. Науменко В. Художній твір як мистецтво слова / В. Науменко // Учитель початкової школи. – №4. – 2014. – С. 8-12.
3. Підлужна Г. Розвиток творчих здібностей молодших школярів на уроках літературного читання [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/11477/1/Підлужна.Pdf>.

Р. В. Кондратен

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри дошкільної освіти

Криворізького державного педагогічного університету

ВИХОВАННЯ У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ВІДПОВІДАЛЬНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ФІЗКУЛЬТУРНО- ОЗДОРОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Сучасна дошкільна освіта спрямована на становлення здорової, компетентної особистості дитини, тому формування здоров'язбережувальних